

Sygn. akt VIII U 1834/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Janina Kościelniak
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2015 r. w Gliwicach

sprawy F. H. (H.) i H. H. (2) (H.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie odpowiedzialności za składki

na skutek odwołań F. H. i H. H. (2)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 11 lipca 2014 r. **nr** (...)

z dnia 11 lipca 2014 r. **nr** (...)

1. oddała odwołania;

2. zasądza od odwołujących F. H. i H. H. (2) solidarnie na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 7.200 zł (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Janina Kościelniak

Sygn. akt VIII U 1834/14

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 11 lipca 2014r. ((...), (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że F. H. i H. H. (2) jako osoby trzecie tj. (...) Spółki Jawnej (...) z siedzibą w B. solidarnie ponoszą odpowiedzialność za zaległości wymienionej spółki z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne oraz składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz odsetki za okres: grudnia 2008r. do września 2009r. i od grudnia 2009r. do stycznia 2010r. oraz od marca 2010r. do października 2011r. przy czym odsetki zostały obliczone na dzień wydania zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że Spółka Jawna (...), której jedynymi współnikami są F. H. i H. H. (2), prowadząc działalność gospodarczą nie opłaciła obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w ww. okresach. W związku z tym, że egzekucja z majątku spółki okazała się bezskuteczna, F. H. i H. H. (2), jako osoby

trzecie tj. jedyni wspólnicy, w myśl art. 116 ustawy – Ordynacja podatkowa odpowiadają całym swoim majątkiem, solidarnie za zobowiązania ww. spółki.

W odwołaniach od tych decyzji F. H. i H. H. (2) domagali się ich uchylenia szczegółowo uzasadniając swoje stanowiska.

Ostatecznie na rozprawie w dniu 11 marca 2015r. podnieśli, że kwestionują zasadę i podstawę ich odpowiedzialności za zobowiązania Spółki Jawnej (...). W szczególności zarzucili że część zadłużenia uległa przedawnieniu, tj. zaległości za okres od grudnia 2008r. do lipca 2009r., a niezależnie od tego upłynął 5-letni okres od powstania zaległości, a zatem brak było podstaw do wydania decyzji o odpowiedzialności osób trzecich za zobowiązania spółki jawnej za okres sprzed 5 lat licząc wstecz od wydania decyzji. Ponadto odwołujący podnieśli zarzut, iż wydane decyzje wskazują na solidarną odpowiedzialność wspólników spółki, natomiast nie orzekają o solidarnej odpowiedzialności odwołujących ze spółką. Równocześnie nie ustosunkowali się do wyliczeń zaległości dokonanych przez organ rentowy, uznając jej za hipotetyczne i przedwczesne. Natomiast nie kwestionowali dokonanego przez ZUS miesięcznego rozliczenia miesięcznego nieopłaconych przez spółkę składek na poszczególne fundusze.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie podtrzymując swe dotychczasowe stanowisko. Dodatkowo wskazał, iż Spółka posiada zaległości z tytułu składek, wykazał, że prowadzona egzekucja z majątku Spółki okazała się bezskuteczna i wykazał, że odwołujący w okresie powstałej zaległości byli jedynymi jej wspólnikami.

Odnosząc się do zarzutów postawionych w odwołaniach organ rentowy dodatkowo podkreślił w pierwszej kolejności, że w zaskarżonych decyzjach nie wskazano, iż odwołujący ponoszą wspólną odpowiedzialność za zaległości składkowe spółki solidarnie ze spółką, bowiem okoliczność ta wynika wprost z istoty samej instytucji przeniesienia takiej odpowiedzialności, która została uregulowana w art. 115 Ordynacji Podatkowej. Następnie ZUS w toku procesu argumentował, że zadłużenie objęte zaskarżonymi decyzjami obejmuje wyłącznie nieopłacone składki za zatrudnionych pracowników, nie obejmuje zaś składek za wspólników spółki. Dalej ZUS argumentował, że sporne zadłużenie nie uległo przedawnieniu do momentu wydania zaskarżonych decyzji, bowiem w spornym okresie było prowadzone postępowanie egzekucyjne, którego efektem było stwierdzenie bezskuteczności egzekucji, co stanowiło właśnie podstawę wydania zaskarżonych decyzji.

Organ rentowy, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł również o zasądzenie od ubezpieczonych kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd połączył sprawę o sygnaturze VIII U 1835/14 ze sprawą o sygnaturze VIII U 1834/14 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spółka Jawna (...) z siedzibą w B. wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...). Według zapisów w Krajowym Rejestrze Sądowym jedynymi wspólnikami tej spółki są F. H. i H. H. (2).

Poza sporem w sprawie pozostaje okoliczność, że Spółka Jawna (...) z siedzibą w B. posiada zadłużenie w postaci nieuregulowanych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, za zatrudnionych pracowników. Nie jest kwestionowana także wysokość ustalonych przez ZUS zaległości.

Kolejnymi decyzjami z dnia 12 stycznia 2009r., 23 października 2009r. i 23 lutego 2012r. organ rentowy ustalał, że Spółka Jawna (...) z siedzibą w B. zalega z zapłatą składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

W szczególności decyzją z dnia 23 października 2009r. nr (...) ustalono, że zadłużenie to kształtuje się następująco:

- składki na ubezpieczenie społeczne za okres od grudnia 2008r. do sierpnia 2009r. w kwocie 90.242,25 zł, odsetki za zwłokę od ww. składek naliczone do dnia 23 października 2009r. w kwocie 4.203,00 zł, koszty upomnienia w kwocie 52,80 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 3.951,50 zł.

- składki na ubezpieczenie zdrowotne za okres od grudnia 2008r. do sierpnia 2009r. w kwocie 23.929,61 zł, odsetki za zwłokę od ww. składek naliczone do dnia 23 października 2009r. w kwocie 1.125,00 zł, koszty upomnienia w kwocie 52,80 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 1.060,00 zł.

Składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od grudnia 2008r. do sierpnia 2009r. w kwocie 7.650,47 zł, odsetki za zwłokę od ww. składek naliczone do dnia 23 października 2009r. w kwocie 353,00 zł, koszty upomnienia w kwocie 52,80 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 333,90 zł.

Kolejną decyzją z dnia 23 października 2009r. nr (...) ustalono, że zadłużenie to kształtuje się następująco:

- składki na ubezpieczenie społeczne za okres od marca 2009r. do sierpnia 2009r. w kwocie 58.751,11 zł, odsetki za zwłokę od ww. składek naliczone do dnia 23 października 2009r. w kwocie 1.917,00 zł, koszty upomnienia w kwocie 26,40 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 1.939,00 zł.

- składki na ubezpieczenie zdrowotne za okres od marca 2009r. do sierpnia 2009r. w kwocie 15.316,00 zł, odsetki za zwłokę od ww. składek naliczone do dnia 23 października 2009r. w kwocie 501,00 zł, koszty upomnienia w kwocie 26,40 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 509,30 zł.

Składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od marca 2009r. do sierpnia 2009r. w kwocie 5.028,15 zł, odsetki za zwłokę od ww. składek naliczone do dnia 23 października 2009r. w kwocie 163,00 zł, koszty upomnienia w kwocie 26,40 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 166,10 zł.

Z kolei decyzją z dnia 23 lutego 2012r. nr (...) ustalono, że zadłużenie to kształtuje się następująco:

- składki na ubezpieczenie społeczne za okres od października 2010r. do października 2011r. w kwocie 23.787,15 zł, odsetki za zwłokę od ww. składek naliczone do dnia 23 lutego 2012r. w kwocie 2.848,00 zł, koszty upomnienia w kwocie 88,00 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 210,80 zł.

- składki na ubezpieczenie zdrowotne za okres od października 2010r. do października 2011r. w kwocie 6.301,16 zł, odsetki za zwłokę od ww. składek naliczone do dnia 23 lutego 2012r. w kwocie 759,00 zł, koszty upomnienia w kwocie 88,00 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 55,50 zł.

Składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od października 2010r. do października 2011r. w kwocie 1.720,16 zł, odsetki za zwłokę od ww. składek naliczone do dnia 23 lutego 2012r. w kwocie 198,00 zł, koszty upomnienia w kwocie 88,00 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 19,10 zł.

Od decyzji powyższych żaden ze współników nie wniósł odwołania doprowadzając tym samym do ich uprawomocnienia się.

Postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bytomiu zostało umorzone z uwagi na bezskuteczność – okoliczność przyznana przez strony w toku procesu.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego oraz na podstawie okoliczności bezspornych pomiędzy stronami, uznając że ustalenia te stanowią wystarczającą podstawę do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania ubezpieczonych nie zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 121), do należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, zastosowanie znajduje m.in. art. 107, art. 108 i art. 115 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2005r. Nr 8, poz. 60 ze zm.).

Stosownie do art. 107 § 1 Ordynacji podatkowej w przypadkach i w zakresie przewidzianym w niniejszym rozdziale za zaległości podatkowe podatnika odpowiadają całym swoim majątkiem solidarnie z podatnikiem również osoby trzecie.

W myśl art. 107 § 2 powołanej ustawy, jeżeli dalsze przepisy nie stanowią inaczej, osoby trzecie odpowiadają również za:

- 1) podatki niepobrane oraz pobrane, a niewpłacone przez płatników lub inkasentów;
- 2) odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych;
- 3) niezwrócone w terminie zaliczki naliczonego podatku od towarów i usług oraz za oprocentowanie tych zaliczek;
- 4) koszty postępowania egzekucyjnego.

Z kolei po myśli art. 108 § 1 Ordynacji podatkowej o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej organ podatkowy orzeka w drodze decyzji.

Natomiast zgodnie z art. 115 § 1 omawianej ustawy wspólnik spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej oraz komplementariusz spółki komandytowej albo komandytowo-akcyjnej odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie ze spółką i z pozostałymi wspólnikami za zaległości podatkowe spółki.

Jak stanowi § 4 orzeczenie o odpowiedzialności, o której mowa w § 1, za zaległości podatkowe spółki z tytułu zobowiązań podatkowych powstałych w sposób przewidziany w art. 21 § 1 pkt 1 nie wymaga uprzedniego wydania decyzji, o których mowa w art. 108 § 2 pkt 2. W tym przypadku określenie wysokości zobowiązań podatkowych spółki, orzeczenie o odpowiedzialności płatnika (inkasenta), zwrocie zaliczki na naliczony podatek od towarów i usług lub określenie wysokości należnych odsetek za zwłokę następuje w decyzji, o której mowa w art. 108 § 1.

Ponadto zgodnie z art. 118 § 1 Ordynacji podatkowej, nie można wydać decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej, jeżeli od końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość podatkowa, upłynęło 5 lat, a w przypadku, o którym mowa w art. 117b § 1 - jeżeli od końca roku kalendarzowego, w którym miała miejsce dostawa towarów, upłynęły 3 lata.

W przedmiotowej sprawie bezspornym jest, że Spółka Jawna (...) z siedzibą w B. wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...) posiada zadłużenie w postaci nieuregulowanych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, za zatrudnionych pracowników. Nie jest kwestionowana także wysokość ustalonych przez ZUS zaległości.

Poza sporem pozostaje również okoliczność, że odwołujący F. H. i H. H. (2) byli w spornych okresach i są w chwili obecnej jedynymi wspólnikami powyższej spółki.

W niniejszej sprawie niespornym było spełnienie przez odwołujących zarówno przesłanek pozytywnych, jak i brak spełnienia przesłanek negatywnych, od których zależy przeniesienie odpowiedzialności na wspólników spółki jawnej.

W przedmiotowej sprawie odwołujący w toku procesu ostatecznie zarzucili nieokreślenie w zaskarżonych decyzjach solidarnej odpowiedzialności wspólników ze spółką a jedynie solidarną odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki, jak również podnieśli zarzut przedawnienia części roszczeń i zarzut braku możliwości orzekania o odpowiedzialności wspólników spółki za zobowiązania spółki wobec upływu okresu 5 lat od ich powstania

W pierwszej kolejności należy zgodzić się z organem rentowym, że nie jest istotną wadą zaskarżonych decyzji, wykluczającą jej z obrotu prawnego, brak wskazania wprost, że odwołujący, jako (...) Spółki Jawnej (...), ponoszą solidarną odpowiedzialność za zobowiązania składkowe wraz ze spółką. Okoliczność taka zdaniem Sądu wynika wprost z samej instytucji przeniesienia odpowiedzialności określonej w art. 107 § 1 Ordynacji podatkowej, gdzie wskazano jednoznacznie, że za zaległości podatkowe podatnika odpowiadają całym swoim majątkiem solidarnie z podatnikiem również osoby trzecie.

W tym zakresie Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie, wyrażone w wyroku z dnia 26 marca 2013r. w sprawie II FSK 1618/11 (LEX nr 1332573), gdzie wskazano, że odpowiednie stosowanie do zobowiązań podatkowych - z mocy art. 91 o.p. - art. 369 k.c. oznacza, że skoro zasada odpowiedzialności solidarnej za zobowiązania podatkowe osoby trzeciej i podatnika wskazana w art. 107 § 1 o.p. wynika z przepisu ustawy, to brak jej wskazania w sentencji decyzji podatkowej jest naruszeniem prawa materialnego, ale niemającym istotnego wpływu na wynik sprawy. Organ egzekucyjny i tak nie mógłby nie uwzględnić tych przepisów w toku egzekucji.

Przechodząc do dalszych rozważań należy wskazać, że w ocenie Sądu organ rentowy wydając zaskarżone decyzje nie naruszył również normy określonej w art. 118 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Ordynacja podatkowa, który również znajduje zastosowanie na mocy art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

W szczególności nie doszło do upływu pięcioletniego okresu do orzeczenia odpowiedzialności wspólników spółki za jej zobowiązania składkowe.

Jak już wcześniej wskazano, zgodnie z powołanym przepisem, nie można wydać decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej, jeżeli od końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość podatkowa, upłynęło 5 lat.

W przedmiotowej sprawie zaskarżonymi decyzjami objęto należności składkowe Spółki Jawnej (...) za okres od grudnia 2008r., które zgodnie z art. 47, ust. 1 ustawy o SUS stają się wymagalne 15 dnia następnego miesiąca, tj. w niniejszej sprawie 15 stycznia 2009r. W tym dniu też powstała zaległość składkowa. Organ rentowy wydał zaskarżone decyzje w lipcu 2014r., zatem w momencie wydania tych decyzji nie upłynął jeszcze okres 5 lat od końca roku, w którym powstała zaległość, o którym mowa w art. 118 § 1 Ordynacji podatkowej.

Odminną kwestią pozostaje rozważenie czy zgodnie z zarzutem odwołujących doszło do przedawnienia części roszczeń objętych zaskarżonymi decyzjami w stosunku do płatnika składek. Również na to pytanie należy udzielić odpowiedzi negatywnej, bowiem niespornym było, że wydanie zaskarżonych decyzji było poprzedzone prowadzeniem przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bytomiu, postępowania egzekucyjnego, które zostało umorzone z uwagi na bezskuteczność.

Należy również zaznaczyć, że zgodnie z treścią art. 24 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późn. zmianami) – w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2002r.:

„ 4. Należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, a w przypadku przerwania biegu przedawnienia, o którym mowa w ust. 5, po upływie 10 lat licząc od dnia, w którym stały się wymagalne.

5. Bieg przedawnienia przerywa odroczenie terminu opłacenia należności z tytułu składek, rozłożenie spłaty tych należności na raty i każda inna czynność zmierzająca do ściągnięcia tych należności, jeżeli o czynności tej został zawiadomiony dłużnik ”.

Przepis ten został zmieniony przez art. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2002r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 241, poz. 2074 ze zm.) i od dnia 1 stycznia 2003r. brzmiał:

„4. Należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-5d.

5. Nie ulegają przedawnieniu należności z tytułu składek zabezpieczone hipoteką lub zastawem, jednakże po upływie terminu przedawnienia należności te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu do wysokości zaległych składek i odsetek za zwłokę liczonych do dnia przedawnienia.

5a. Bieg terminu przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu od dnia zawarcia umowy, o której mowa w art. 29 ust. 1a, do dnia terminu płatności odroczonej należności z tytułu składek lub ostatniej raty.

5b. Bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia wszczęcia do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego oraz postępowania przed sądem.

5c. Bieg terminu przedawnienia przerywa ogłoszenie upadłości. Po przerwaniu bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się na nowo od dnia następującego po dniu uprawomocnienia się postanowienia o ukończeniu postępowania upadłościowego lub jego umorzeniu ”.

5d. Przedawnienie należności z tytułu składek wynikających z decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej lub następcy prawnego następuje po upływie 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja została wydana ”.

Przepis art. 24 ustawy o s.u.s. ponownie uległ zmianie z dniem 1 stycznia 2012r. z mocy art. 11 ustawy z dnia 16 września 2011r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców / Dz. U. z 2011r. nr 232, poz. 1378/. Obecnie przepis art. 24 ust. 4 i następne stanowi:

4. Należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6.

5. Nie ulegają przedawnieniu należności z tytułu składek zabezpieczone hipoteką lub zastawem, jednakże po upływie terminu przedawnienia należności te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu do wysokości zaległych składek i odsetek za zwłokę liczonych do dnia przedawnienia.

5a. Bieg terminu przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu od dnia zawarcia umowy, o której mowa w art. 29 ust. 1a, do dnia terminu płatności odroczonej należności z tytułu składek lub ostatniej raty.

5b. Bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego.

5c. Bieg terminu przedawnienia przerywa ogłoszenie upadłości. Po przerwaniu bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się na nowo od dnia następującego po dniu uprawomocnienia się postanowienia o ukończeniu postępowania upadłościowego lub jego umorzeniu.

5d. Przedawnienie należności z tytułu składek wynikających z decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej lub następcy prawnego następuje po upływie 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja została wydana.

5e. Bieg terminu przedawnienia zawiesza się, jeżeli wydanie decyzji jest uzależnione od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd. Zawieszenie biegu terminu przedawnienia trwa do dnia, w którym decyzja innego organu stała się ostateczna lub orzeczenie sądu uprawomocniło się, nie dłużej jednak niż przez 2 lata.

5f. W przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.”

Z mocy art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z 16 września 2011r. do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 24 ust. 4 ustawy o s.u.s., którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012r. Jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Jak wynika z powołanych wyżej przepisów, z dniem 1 stycznia 2012 r., na podstawie art. 11 pkt 1 ustawy o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców - zmieniającego treść art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, skrócony został okres przedawnienia składek na ubezpieczenia społeczne z 10 do 5 lat.

Podkreślić należy, że w rozpoznawanej sprawie bieg przedawnienia spornych należności składkowych rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r., a zatem dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy kluczowe znaczenie ma przytoczony powyżej art. 27 powyższej ustawy regulujący zagadnienia intertemporalne.

Według zasady wynikającej z tego przepisu do należności składkowych nieprzedawnionych do 1 stycznia 2012 r. (według starych zasad z zastosowaniem 10-letniego okresu przedawnienia) ma zastosowanie 5-letni termin przedawnienia, z tym jednakże bardzo istotnym zastrzeżeniem, że liczy się go nie od daty ich wymagalności, tak jak o tym stanowi art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ale od dnia 1 stycznia 2012 r.

Wyjątek od tej zasady ustanawia ust. 2 przywołanego przepisu, stosownie do którego jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Powołana regulacja oznacza, że wybór odpowiedniego terminu przedawnienia 5-letniego (liczonego od dnia 1 stycznia 2012 r.) lub 10-letniego (liczonego od daty wymagalności składki) - zależy od tego, który z nich upłynie wcześniej.

Przykładowo, należność za grudzień 2008r. (wymagalna w styczniu 2009 r.) – przy założeniu, że nie nastąpiły zdarzenia uzasadniające zawieszenie biegu terminu przedawnienia - uległaby przedawnieniu według starych zasad w styczniu 2019 r., a według nowych zasad przedawni się z dniem 1 stycznia 2017 r., a zatem będzie miał do niej zastosowanie ust. 1, a nie ust. 2 art. 27 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców, albowiem 5-letni termin przedawnienia liczony od 1.01.2012r. upłynie wcześniej niż 10-letni termin przedawnienia, liczony od daty wymagalności.

Za każdym więc razem konieczne jest ustalenie terminu upływu przedawnienia na podstawie przepisów "starych" i "nowych" i przyjęcie terminu bardziej korzystnego, tj. przypadającego wcześniej.

Wprowadzona przez ustawodawcę regulacja intertemporalna nie przewiduje, zastosowania 5-letniego okresu przedawnienia do nieprzedawnionych do dnia 1 stycznia 2012 r. należności składkowych, liczonego od daty ich wymagalności. W rezultacie więc sporne należności składkowe za okres od grudnia 2008 r. do października 2011r., których dotyczą zaskarżone decyzje, nie mogły się przedawnić na podstawie art. 24 ust.4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (w nowym brzmieniu) w zw. z art. 27 ust. 1 ustawy o redukcji niektórych obowiązków obywateli i to niezależnie od tego, czy bieg terminu przedawnienia spornych składek podlegał zawieszeniu, ze względu na toczące się postępowanie egzekucyjne, czy też nie.

Reasumując, nawet bez uwzględnienia okresu zawieszenia biegu przedawnienia spornych składek, nie mogły się one przedawnić ani z uwzględnieniem 10-letniego, ani 5-letniego okresu przedawnienia.

Z tych samych przyczyn nie uległy przedawnieniu składki na ubezpieczenia zdrowotne, albowiem zgodnie z art. 93 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r., nr 164, poz. 1027), „należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne ulegają przedawnieniu na zasadach określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych”. Podobnie, nie uległy przedawnieniu składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, do których również mają zastosowanie przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne (art.32 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych).

W konsekwencji Sąd uznał, że podniesiony przez odwołujących zarzut przedawnienia spornych należności oraz zarzut braku możliwości orzekania o odpowiedzialności współników za zobowiązania składkowe spółki, nie znajdują uzasadnienia w obowiązującym prawie.

Mając powyższe na względzie Sąd oddalił odwołania od obu zaskarżonych decyzji na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. jako bezzasadne.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), zasądając solidarnie od odwołujących F. H. i H. H. (2) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa radcowskiego.

Ustalając wysokość stawki należnej z tytułu kosztów zastępstwa procesowego, Sąd przyjął stawkę zgodnie z treścią § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, biorąc pod uwagę, iż wartość przedmiotu sporu obejmująca należność główną, wskazana przez organ rentowy w treści zaskarżonej decyzji i nie kwestionowana przez odwołującą, przekraczała kwotę 200.000 zł. Przedmiotem odwołania były bowiem wyłącznie składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz na FUS I FG i FGŚP.

Sąd miał również na uwadze, że ustalenie wynagrodzenia pełnomocnika procesowego w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, dotyczącej wymiaru zaległych składek nie może nastąpić w oparciu o § 12 ust. 2 omawianego rozporządzenia, gdyż przepis ten (o charakterze przepisu szczególnego) odnosi się wyłącznie do spraw dotyczących świadczeń z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego i nie obejmuje spraw dotyczących składek na to ubezpieczenie. Takie stanowisko zajął także Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 czerwca 2009r. (I UZP 1/09, LEX nr 518062) oraz uchwale z dnia 9 marca 1993r. (II UZP 5/93, OSNC 1993/11/194).

Skoro zatem brak przepisu szczególnego określającego wynagrodzenie pełnomocnika w sprawach dotyczących wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, to zgodnie z § 5 rozporządzenia należało ustalić stawkę tego wynagrodzenia przyjmując za podstawę stawkę w sprawach o najbardziej zbliżonym rodzaju. A zatem należało zastosować wprost

§ 6 pkt 5 rozporządzenia zawarty w Rozdziale 3 regulującym stawki minimalne w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych. Bowiem, jak wskazał Sąd najwyższy w postanowieniu z dnia 2 sierpnia 2011r. w sprawie II UZ 28/11 (LEX nr 1106738): Chociaż sprawę o zaległe składki na ubezpieczenia społeczne można niewątpliwie zakwalifikować rodzajowo do spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, to nie ma żadnych powodów, aby poprzez § 5 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) (przyjmujący kryterium podobieństwa rodzajowego spraw) do wynagrodzenia pełnomocnika będącego adwokatem w takiej sprawie stosować § 12 ust. 2 tegoż aktu, ustanawiającego stałą stawkę minimalną w wysokości 60 złotych, a nie § 6 rozporządzenia, łączącego stawki minimalne z wartością przedmiotu sprawy.

(-) SSO Janina Kościelniak